

У К А З
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

(Указ втратив чинність на підставі Указу Президента N 29/2003 ([29/2003](#))
від 16.01.2003)

**Про затвердження Положення про Комітет
по нагляду за охороною праці України**

(Із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N [1019/98](#) від 15.09.98)

1. Затвердити Положення про Комітет по нагляду за охороною праці України (додається).
2. Установити, що Комітет по нагляду за охороною праці України є правонаступником Державного комітету України по нагляду за охороною праці.
3. Кабінету Міністрів України у місячний строк привести свої рішення у відповідність з цим Указом.

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ, 9 березня 1998 року
N 182/98

ЗАТВЕРДЖЕНО
Указом Президента України
від 9 березня 1998 року N 182/98

ПОЛОЖЕННЯ
про Комітет по нагляду за охороною праці України

1. Комітет по нагляду за охороною праці України (далі - Держнагляддохоронпраці) є центральним органом виконавчої влади, підпорядкованим Міністерству праці та соціальної політики України. Держнагляддохоронпраці безпосередньо реалізує державну політику в сфері охорони праці, здійснює державний нагляд за додержанням вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів з охорони праці, державний гірничий нагляд, профілактику травматизму виробничого і невиробничого характеру.

2. Держнагляддохоронпраці у своїй діяльності керується Конституцією України ([254к/96-ВР](#)), законами України, указами та розпорядженнями Президента України, актами Кабінету Міністрів України, Міністерства праці та соціальної політики України та цим Положенням. У межах своїх повноважень організовує виконання актів законодавства, здійснює систематичний контроль за їх реалізацією.

Держнагляддохоронпраці узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавства та у встановленому порядку вносить їх на розгляд Президентіві України, Кабінету Міністрів України, Міністерству

3. Основними завданнями Держнаглядохоронпраці є:
- комплексне управління охороною праці;
  - державний нагляд за додержанням вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів щодо безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, а також за проведенням робіт, пов'язаних з геологічним вивченням надр, їх охороною і використанням, переробкою мінеральної сировини;
  - координація робіт з профілактики травматизму невиробничого характеру; проведення експертизи проектної документації та видача дозволів на введення в експлуатацію нових і реконструйованих підприємств, об'єктів і засобів виробництва;
  - координація науково-дослідних робіт з питань охорони праці та підвищення ефективності державного нагляду за охороною праці, контроль за їх виконанням, державне замовлення наукових досліджень з цих питань;
  - встановлення та розвиток міжнародних зв'язків з питань нагляду за охороною праці.
4. Держнаглядохоронпраці відповідно до покладених на нього завдань:
- 1) бере участь у формуванні державної політики з охорони праці та профілактики травматизму виробничого і невиробничого характеру, охорони надр, розробляє механізм її реалізації;
  - 2) бере участь у формуванні державного фонду надр;
  - 3) розробляє за участю міністерств, інших центральних органів виконавчої влади і профспілок національну програму поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, організовує її виконання, забезпечує систематичне інформування населення про хід реалізації передбачених цієї програмою заходів, погоджує і контролює виконання галузевих і регіональних програм, а також комплексних заходів підприємств з цих питань;
  - 4) здійснює управління державним фондом охорони праці та контроль за надходженням і витрачанням за призначенням коштів фондів охорони праці, дає роз'яснення з питань формування, обліку та використання коштів цих фондів;
  - 5) координує роботу міністерств, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань підприємств з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, травматизму невиробничого характеру;
  - 6) здійснює за вказівками Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації організаційну роботу з сертифікації засобів індивідуального захисту працюючих, проводить сертифікацію персоналу неруйнівного контролю і діагностики обладнання;
  - 7) погоджує програми Міністерства освіти України щодо підготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів з охорони праці з урахуванням особливостей виробництва у різних галузях народного господарства;
  - 8) організовує та здійснює державний нагляд за:
    - а) додержанням у процесі трудової діяльності вимог законодавства, міжгалузевих, галузевих та інших нормативних актів з охорони праці;
    - б) відповідністю вимогам нормативних актів з охорони праці діючих технологій, технологічних процесів, машин, механізмів, устаткування,

транспортних та інших засобів виробництва, у тому числі придбаних за кордоном;

в) своєчасним забезпеченням працівників спецодягом та іншими засобами індивідуального захисту відповідно до нормативних актів;

г) проектуванням, виготовленням, монтажем, ремонтом, реконструкцією, налагодженням і експлуатацією машин, механізмів, устаткування, транспортних та інших засобів виробництва згідно з вимогами нормативних актів про охорону праці;

д) відповідністю правилам і нормам з охорони праці об'єктів виробничого, соціально-культурного та побутового призначення, а також тих, що будуються і реконструюються;

е) виготовленням, транспортуванням, зберіганням, використанням та обліком вибухових матеріалів і виробів на їх основі;

є) повнотою вивчення родовищ корисних копалин і умов їх розробки, умов будівництва та експлуатації підземних споруд, захоронення шкідливих речовин, відходів виробництва, а також своєчасністю та правильністю введення в експлуатацію розвіданих родовищ корисних копалин;

ж) додержанням вимог щодо охорони надр під час ведення робіт з їх вивчення, встановлення кондицій на мінеральну сировину, розробки родовищ твердих, рідких і газоподібних корисних копалин і використання надр для цілей, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин;

з) забезпеченням раціонального використання мінеральних ресурсів під час їх переробки, найбільш повним і комплексним вилученням наявних корисних компонентів;

и) проведенням комплексу маркшейдерських і геологічних робіт;

і) роботою служб відомчого контролю за станом охорони праці на підприємствах, служб охорони праці та інших структурних підрозділів підприємств по створенню безпечних і нешкідливих умов праці;

ї) готовністю воєнізованих та інших професійних аварійно-рятувальних формувань, аварійно-диспетчерських служб до локалізації та ліквідації аварій.

Держнагляд охорони праці здійснює в межах своєї компетенції державний нагляд за додержанням законодавства з охорони праці на підприємствах, в установах і організаціях усіх форм власності, а також за виробничою діяльністю окремих підприємців.

Порядок здійснення державного нагляду та перелік об'єктів, що контролюються Міністерством оборони України, Міністерством внутрішніх справ України, Державним комітетом у справах охорони державного кордону України, Головним управлінням Національної гвардії України, Службою безпеки України та іншими військовими формуваннями, де працюють за трудовими договорами, визначаються угодами між Держнаглядом охорони праці і зазначеними міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади;

9) проводить:

а) експертизу проектів будівництва (реконструкції, технічного переоснащення) підприємств і виробничих об'єктів, наукових розробок з питань нових технологій, засобів виробництва, засобів колективного та індивідуального захисту працюючих на їх відповідність нормативним актам про охорону праці та бере участь у прийнятті в експлуатацію виробничих об'єктів та об'єктів соціально-культурного призначення;

б) перевірку наявності та виконання проектів ведення робіт з геологічного вивчення надр, розробки родовищ корисних копалин і будівництва підземних споруд, заходів щодо запобігання та усунення шкідливого впливу гірничих робіт на будинки і споруди, а також встановленого порядку обліку, стану і руху запасів корисних копалин, перероблюваної сировини та їх втрат;

в) технічний огляд, випробування та реєстрацію об'єктів, щодо яких це передбачено нормативними актами про охорону праці;

г) державну реєстрацію та облік великовантажних автомобілів та інших технологічних транспортних засобів, що не підлягають експлуатації у вулично-дорожній мережі загального користування;

10) видає дозволи на:

а) введення в експлуатацію нових і реконструйованих об'єктів виробничого та соціально-культурного призначення;

б) початок роботи підприємств, установ і організацій усіх форм власності та видів діяльності;

в) розроблення нових технологій, виготовлення, застосування нових машин, механізмів, устаткування, транспортних та інших засобів виробництва, в тому числі придбаних за кордоном, відповідно до вимог нормативних актів;

г) виготовлення, випробування, монтаж, ремонт, реконструкцію, налагодження та експлуатацію парових і водогрійних котлів і посудин, що працюють під тиском, трубопроводів для пари і гарячої води, підйомних споруд, устаткування та технологічних об'єктів газового комплексу;

д) навчання працівників з питань охорони праці, підготовку та підвищення кваліфікації посадових осіб і спеціалістів з охорони праці у закладах освіти;

е) гірничі відводи на всі види користування надрами (крім видобування корисних копалин місцевого значення);

є) придбання вибухових матеріалів підприємствами та організаціями, проведення підривних робіт і виготовлення непромислових вибухових речовин на місцях робіт;

11) опрацьовує та затверджує нові, переглядає, скасовує чинні міжгалузеві і галузеві нормативні акти з охорони праці, а також акти з інших питань відповідно до своїх повноважень;

12) погоджує:

а) стандарти, технічні умови та інші нормативні документи на засоби виробництва і технологічні процеси, що містять вимоги щодо охорони праці;

б) галузеві нормативні акти щодо робіт по вивченню, використанню та охороні надр, переробці мінеральної сировини та затверджує їх, якщо вони носять міжгалузевий характер;

в) норми відбору і втрат корисних копалин на підприємствах, що займаються видобуванням твердих, рідких та газоподібних корисних копалин і гідромінеральних ресурсів;

г) питання забудови родовищ корисних копалин і списання їх запасів з балансу підприємств (крім корисних копалин місцевого значення);

13) організовує разом з Державним комітетом України по стандартизації, метрології та сертифікації проведення сертифікації машин, механізмів, устаткування, транспортних та інших засобів виробництва, технологічних процесів і робіт, стандарти на які містять вимоги щодо забезпечення безпеки праці, життя і здоров'я людей;

14) проводить організаційно-методичну роботу з профілактики травматизму невиробничого характеру;

15) здійснює облік і аналіз аварій та нещасних випадків на виробництві, розробляє на цій основі пропозиції щодо профілактики аварійності та травматизму на виробництві;

16) бере участь у розробленні пропозицій про вдосконалення системи обліку, звітності та державної статистики з питань, що належать до його компетенції;

17) проводить через пресу, телебачення, радіо та інші засоби масової інформації інформаційно-роз'яснювальну роботу щодо Закону України "Про охорону праці" ([2694-12](#)), інформує про стан аварійності, травматизму виробничого і невиробничого характеру;

18) організовує видання технічної, інформаційно-довідкової та іншої літератури з безпеки праці, охорони надр, наглядової діяльності та профілактики травматизму виробничого і невиробничого характеру;

19) розглядає пропозиції та запити громадян з питань, що належать до компетенції Держнаглядохоронпраці;

20) бере участь у міжнародному співробітництві у сфері охорони праці та використання надр, у підготовці міжнародних договорів України, вивчає, узагальнює і поширює світовий досвід, організовує виконання міжнародних договорів України і угод з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища;

21) здійснює в межах повноважень, визначених законодавством, функції з управління майном підприємств, установ та організацій, що перебувають у державній власності і належать до сфери його управління, зокрема:

приймає у встановленому порядку рішення про створення, реорганізацію, ліквідацію підприємств, установ та організацій, заснованих на державній власності, госпрозрахункових підрозділів для проведення діагностики устаткування, експертизи проектів, сертифікації виробів, реєстрації об'єктів підвищеної небезпеки, робіт і послуг, навчання та атестації спеціалістів; (Абзац другий підпункту 21 пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента Н [1019/98](#) від 15.09.98)

затверджує статuti (положення) підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління, контролює додержання та приймає рішення у разі їх порушення;

укладає і розриває контракти з керівниками підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління;

22) залучає до роботи на громадських засадах позаштатних державних інспекторів по нагляду за охороною праці, надає організаційну та методичну допомогу уповноваженим трудових колективів з питань охорони праці;

23) забезпечує в межах своєї компетенції реалізацію державної політики щодо державної таємниці, постійно контролює стан охорони державної таємниці в центральному апараті та на підприємствах, в установах і організаціях, що належать до сфери його управління;

24) здійснює інші функції, необхідні для виконання покладених на нього завдань.

5. Держнаглядохоронпраці має право:

1) безперешкодно в будь-який час без попереднього повідомлення відвідувати підконтрольні підприємства, установи та організації для перевірки додержання законодавства про охорону праці та надр, одержувати від власника необхідні пояснення, матеріали та інформацію з цих питань;

2) залучати за погодженням з керівниками відповідних центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств (об'єднань підприємств), установ і організацій спеціалістів для розгляду питань, що належать до його компетенції;

3) надсилати (надавати) керівникам та посадовим особам підприємств, установ і організацій, Ради міністрів Автономної Республіки Крим,

центральної і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування обов'язкові для виконання розпорядження (приписи) про усунення порушень вимог щодо охорони праці та користування надрами;

4) зупиняти до усунення порушень вимог щодо охорони праці експлуатацію підприємств, об'єктів, окремих виробництв, цехів і дільниць, робочих місць, машин, механізмів, устаткування, транспортних та інших засобів виробництва, а також роботу, пов'язану з використанням надр, якщо ці порушення створюють загрозу для життя або здоров'я працюючих;

5) накладати штрафи на підприємства, установи і організації у разі порушення нормативних актів про охорону праці, невиконання розпоряджень посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці щодо безпеки, гігієни праці та виробничого середовища;

6) притягати до адміністративної відповідальності працівників, винних у порушенні законодавчих та інших нормативно-правових актів про охорону праці, надр і ведення підричних робіт;

7) надсилати (подавати) власникам, керівникам підприємств, установ і організацій подання про невідповідність окремих посадових осіб займаній посаді для вжиття відповідних заходів і передавати у разі потреби матеріали щодо них органам прокуратури для притягнення до кримінальної відповідальності;

8) брати участь у перевірці посадових осіб щодо їх знань з охорони праці до початку виконання ними своїх обов'язків, а також робити це один раз на три роки;

9) контролювати додержання встановленого порядку допуску працівників до роботи, їх інструктування, навчання та перевірки знань з питань охорони праці; усувати від виконання небезпечних і спеціальних робіт осіб, які не мають права їх виконувати;

10) заслуховувати звіти посадових осіб центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а також підприємств, установ і організацій з питань охорони праці та використання надр;

11) припиняти випуск машин, механізмів, устаткування, транспортних та інших засобів виробництва або вилучати дозволи на їх виготовлення та на застосування діючих технологій, технологічних процесів і ведення підричних робіт у разі невідповідності їх вимогам нормативних актів про охорону праці;

12) проводити у встановленому порядку технічне розслідування обставин і причин аварій, випадків виробничого травматизму, розкрадання та втрат промислових вибухових матеріалів, приймати за результатами розслідування обов'язкові для виконання рішення з питань, віднесених до компетенції Держнаглядохоронпраці;

13) призначати проведення центральними органами виконавчої влади, підприємствами, установами і організаціями контрольних випробувань устаткування та матеріалів, контрольних аналізів виробничого середовища, технічного огляду устаткування, незалежної експертизи проектно-конструкторської документації на відповідність вимогам чинних нормативних актів про охорону праці;

14) одержувати безплатно від центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та підприємств, установ і організацій інформацію, необхідну для виконання покладених на нього

завдань;

15) скликати у встановленому порядку конференції, семінари і наради з питань охорони праці та використання надр.

6. Держнагляддохоронпраці в межах своєї компетенції має право представляти інтереси Міністерства праці та соціальної політики України в міжнародних організаціях.

7. Держнагляддохоронпраці у процесі виконання покладених на нього завдань взаємодіє з іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, а також з відповідними органами інших держав.

8. Держнагляддохоронпраці в межах своїх повноважень та на виконання актів законодавства видає накази, організовує і контролює їх виконання. Нормативно-правові акти Держнагляддохоронпраці підлягають державній реєстрації у встановленому законодавством порядку.

Рішення Держнагляддохоронпраці, прийняті в межах його повноважень, є обов'язковими для виконання центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями всіх форм власності та громадянами.

Держнагляддохоронпраці у разі потреби видає разом з іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування спільні акти.

9. Держнагляддохоронпраці очолює Голова, який за посадою є заступником Міністра праці та соціальної політики України і якого призначає на посаду та звільняє з посади в установленому порядку Президент України.

Голова Держнагляддохоронпраці має заступників, які призначаються на посаду та звільняються з посади відповідно до законодавства. Розподіл обов'язків між заступниками здійснює Голова.

Голова Держнагляддохоронпраці здійснює у встановленому порядку призначення на посаду та звільнення з посади керівників територіальних управлінь та підприємств, установ і організацій, що належать до сфери управління Держнагляддохоронпраці.

Голова Держнагляддохоронпраці здійснює керівництво дорученими йому сферами діяльності та несе відповідальність перед Президентом України, Кабінетом Міністрів України і Міністром праці та соціальної політики України за стан справ у цих сферах, визначає ступінь відповідальності своїх заступників та керівників підрозділів Держнагляддохоронпраці.

10. Для виконання своїх функцій Держнагляддохоронпраці створює територіальні управління та державні інспекції. Державний нагляд за охороною праці здійснюють державні інспектори і посадові особи Держнагляддохоронпраці та його територіальних управлінь.

11. Для погодженого вирішення питань в межах своїх повноважень, обговорення найважливіших напрямів діяльності Держнагляддохоронпраці утворюється колегія у складі Голови, заступників Голови та інших керівних працівників Держнагляддохоронпраці. До складу колегії можуть входити керівники інших центральних органів виконавчої влади, а також підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Держнагляддохоронпраці.

Членів колегії затверджує і звільняє від обов'язків Віце-прем'єр-міністр України з питань соціальної політики, Міністр праці та соціальної політики України.

Рішення колегії проводяться в життя наказами Держнагляддохоронпраці.

12. Для визначення науково-технічних засад розвитку науки і техніки, спрямованих на поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, вироблення єдиної політики державного нагляду за охороною праці в Держнаглядохоронпраці може утворюватися науково-технічна рада, до складу якої мають входити вчені та висококваліфіковані фахівці.

Для координації робіт, пов'язаних з використанням вибухових матеріалів у виробництві, при Держнаглядохоронпраці утворюється міжвідомча рада з вибухової справи.

Склад науково-технічної ради і міжвідомчої ради з вибухової справи та положення про них затверджує Голова Держнаглядохоронпраці.

В Держнаглядохоронпраці можуть утворюватись й інші дорадчі та консультативні органи. Склад цих органів і положення про них затверджує Голова Держнаглядохоронпраці.

13. Граничну чисельність і фонд оплати праці працівників Держнаглядохоронпраці затверджує Кабінет Міністрів України.

Структуру і штатний розпис Держнаглядохоронпраці затверджує Віце-прем'єр-міністр України з питань соціальної політики, Міністр праці та соціальної політики України.

Положення про структурні підрозділи Держнаглядохоронпраці затверджує його Голова.

14. Держнаглядохоронпраці є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в установах банків, печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням.

Глава Адміністрації
Президента України

Є.КУШНАРЬОВ